

Bakgrunn for vedtak

Øyrafossen kraftverk

Fjaler kommune i Sogn og Fjordane fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Øyrafossen kraft SUS
Referanse	201006380-39
Dato	21.12.2016
Notatnummer	KSK-notat 76/2016
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Birgitte M. W. Kjelsberg

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Småkraftpakke Fjaler

NVE har foretatt en samlet behandling av fire søknader om tillatelse til bygging av små kraftverk i Fjaler kommune. De respektive *bakgrunn for vedtak*-notatene for søknadene er angitt i tabellen under. Søknadene er i disse dokumentene samlet sett referert til under fellesnavnet «Fjalerpakken»

KRAFTVERK	KSK-NOTAT NR.	PRODUKSJON (OMSØKT GWh)	PRODUKSJON (GITT GWh)	KOSTNAD kr/kWh
Tjøredalselva	75/2016	4,15	4,15	3,18
Øyrafossen	76/2016	5,49	0	3,20
Yndestadhølen	77/2016	3,60	0	3,89
Lønnebotn	78/2016	2,9	2,9	3,91
Sum	alle kraftverkene	16,14	7,05	

Under behandlingen av søknadene har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av de nye søknadene der hvor NVE har funnet dette relevant.

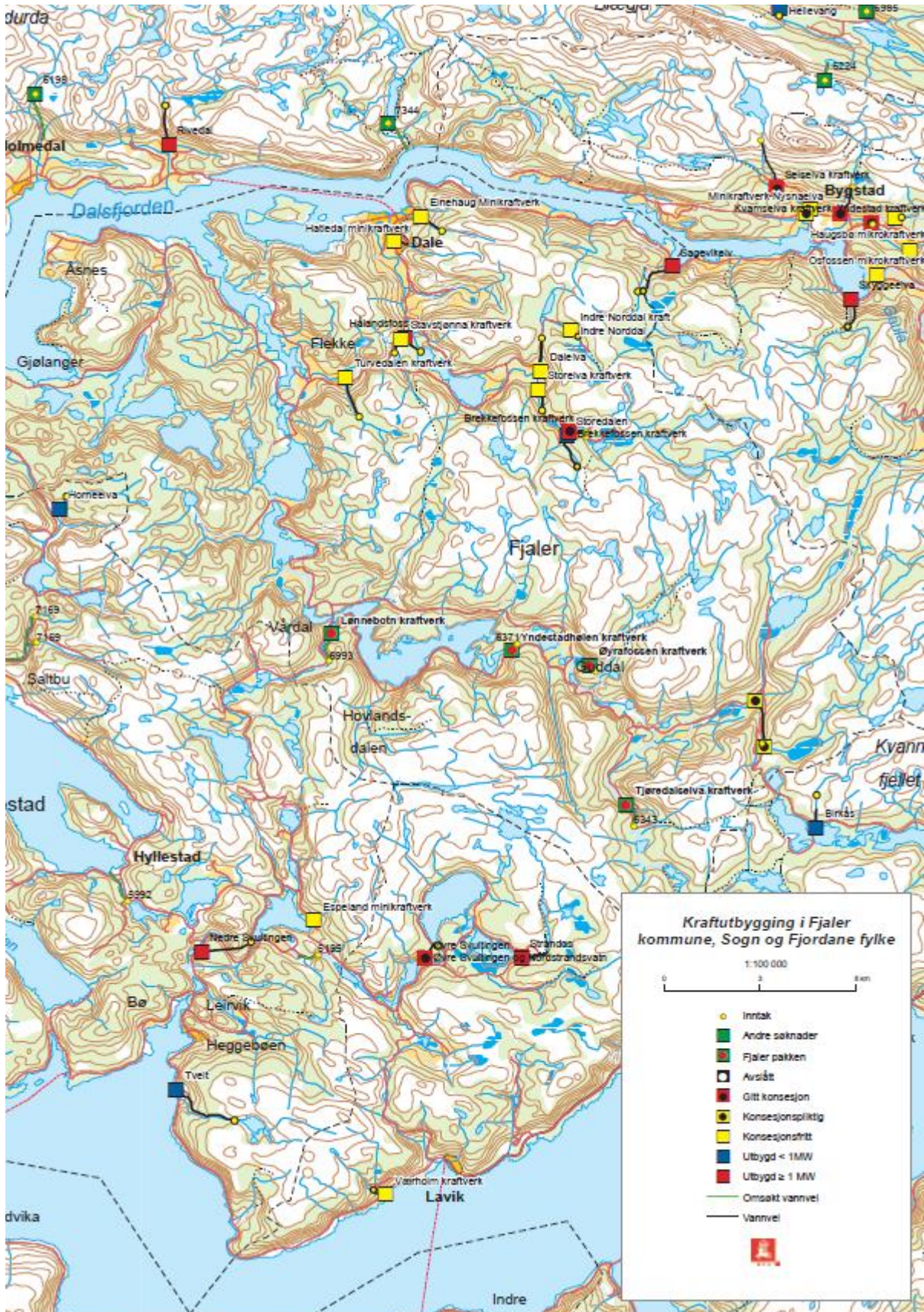
En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og til en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne og private interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Siden alle søknadene berører verna vassdrag er samtlige søknader først vurdert i forhold til § 35 post 5 i vannressursloven. Om tiltaket ikke er i strid med denne er tiltakene så vurdert etter § 25 og begrunnet slik det kreves i vannressursloven § 35 post 8.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved to av de fire omsøkte små kraftverkene er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravene i vannressursloven §§ 25 og 35 post 5 er oppfylt. Dette gjelder Tjøredalselva og Lønnebotn kraftverk. NVE mener ulempene ved bygging av Øyrafossen og Yndestadhølen kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 35 post 5 er ikke oppfylt for disse to kraftverkene.

Samlet vil NVEs positive vedtak i disse fire sakene gi drøye 7 GWh i ny fornybar produksjon i et middels år. Disse prosjektene vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for verneverdier, allmenne og private interesser gitt nødvendige avbøtende tiltak.

Oversiktskart småkraftpakke Fjaler

Sammendrag

Øyrafossen kraft (SUS) søker om tillatelse til å utnytte et fall på 120 m i Kalstadelva til kraftproduksjon. Inntaket er planlagt etablert 200 moh. og kraftstasjonen på 80 moh. Tilløpsrøret skal graves ned på hele strekningen og vil i all hovedsak berøre skogsterreng. Utbyggingsstrekningen er på 380 m, og Øyrafossen kraftverk er planlagt med en installasjon på 0,79 MW, alternativt 0,99 MW. Vassdraget er vernet mot kraftutbygging.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 4,90 (5,49) GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Alternativ produksjon (alternativ 3), som kom etter befaring, er satt i parentes. Dette er en produksjon som er vanlig for minikraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør små kraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2013-15) har NVE klarert drøyt 2,0 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Fjaler kommune er positive til tiltaket. **Sogn og Fjordane fylkeskommune** er positive til tiltaket om størrelsen på slukeevna reduseres. **Fylkesmannen i Sogn og Fjordane** fraråder en utbygging fordi det vil redusere viktige verneverdier generelt og fossen som landskapselement spesielt. **Sogn og Fjordane turlag** er negative til en utbygging. De mener vannuttaket i begge alternativene er for store for fossen som landskapselement. **Statens vegvesen** har ingen spesielle merknader til søknaden.

Ettersom Kalstadelva er en del av det verna Guddalsvassdraget, må det tas særlige hensyn. To av høringspartene går imot begge alternativene på grunn av vassdragsvernet og berøring av synlig foss. Ved en konsesjon mener NVE at det må legges vekt på at konsesjonsvilkårene skal ivareta verneverdiene i vassdraget. Det er søkt om en minstevannføring på henholdsvis 74 (200) l/s sommerstid og 74 (74) l/s vinterstid. Minstevannføring i alternativ 3 står oppført i parentes. Det søkes om å bygge et konvensjonelt inntak.

På berørt strekning ligger Øyrafossen som er én av fem fosser som er omtalt i Guddalsvassdraget. I tillegg er det friluftsliv- og kulturminneverdier langs vassdraget. Guddalsvassdraget er vernet som type- og referansevassdrag. Det er viktig at verneverdiene ivaretas på en god måte. Etter NVEs vurdering er fossen synlig i et større landskapsrom, og dermed viktig del av verneverdiene. Påvirkning av verneverdiene har vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

I vernede vassdrag kan nye anlegg bare tillates hvis hensynet til verneverdiene i vassdraget ikke taler imot. Vassdragets verneverdier er bl.a. knyttet til store verdier for biologisk og geologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv og kulturminner. Fraføring av vann i en synlig foss vil forringe landskapsbildet. Tillatelse til bygging av Øyrafossen kraftverk kan ikke gis, jf. vannressursloven § 35 første ledd, post 5.

Innhold

Småkraftpakke Fjaler	1
Sammendrag	3
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering	12
NVEs konklusjon	17
Vedlegg	18

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Øyrafossen kraft SUS, datert 8.10.2015

«Søknad om konsesjon for bygging av Øyrafossen kraftverk

Øyrafossen kraft as ønsker å utnytte vassfallet i Kalstadelva i Fjaler kommune i Sogn og Fjordane fylke, og søker med dette om følgende løyve:

Etter vassressurslova, jf. § 8, om løyve til:

- å byggje Øyrafossen kraftverk med tilhørende anlegg

Etter energilova om løyve til:

- bygging og drift av Øyrafossen kraftstasjon, med tilhørende koplingsanlegg og kraftlinjer som skildra i søknaden.

Vedlagte utgreiing gjev alle nødvendige opplysningar om tiltaket»

Øyrafossen kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ	Alternativ 3
Nedbørfelt	km ²	15,8	15,8
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	53,7	53,7
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	107,8	107,8
Middelvannføring	m ³ /s	1,7	1,7
Alminnelig lavvannføring	l/s	74	74
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	85	85
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	63	63
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	200	200
Avløp	moh.	80	80
Lengde på berørt elvestrekning	m	380	380
Brutto fallhøyde	m	120	120
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,28	0,28
Slukeevne, maks	l/s	770	960
Minste driftsvannføring	l/s	154	192
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	74	200
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	74	74
Tilløpsrør, diameter	mm	600	700
Tunnel, tverrsnitt	m ²		
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	380	380
Installert effekt, maks	kW	789	992
Brukstid	timer	6211	5533
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,86	3,35
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	2,04	2,14
Produksjon, årlig middel	GWh	4,90	5,49

ØKONOMI

Utbyggingskostnad*	mill.kr	15,2	16
Utbyggingspris*	kr/kWh	3,10	2,91

*Utbyggingskostnad og utbyggingspris er oppgitt av søker. NVE har i kostnadsberegningene prisjustert per 1.1.2016 i våre beregninger.

Øyrafossen kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	kVA	950
Spenning	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	kVA	1000
Omsetning	kV/kV	0,69/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	130
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Søker er Øyrafossen kraft (SUS), eid av grunn- og fallrettseier Magne Guddal.

Beskrivelse av området

Tiltaksområdet er lokalisert rett øst for plassen Guddal i Fjaler kommune i Sogn og Fjordane. Vadheim i Høyanger kommune er nærmeste tettsted om lag 26 km sørøst for prosjektområdet. Øyrafossen ligger i Kalstadelva, som er en sideelv til Guddalsvassdraget. Elva har sitt utspring fra fjellområdene nord for Guddal. Høyeste punkt i nedbørfeltet er Styggeheia på 799 moh. Vassdraget er et lavlands referansevassdrag og vernet mot kraftutbygging i verneplan IV. Prosjektområdet berører en av de fem fossene i Flekke- og Guddalsvassdraget som er nevnt i den differensierte forvaltningsplanen for vassdraget¹. Fossen er synlig i et større landskapsrom, og ligger om lag 0,5 km fra fylkesvei 93 ved det nærmeste punktet. Området nedenfor fossen er preget av menneskelig aktivitet med et godt utbygd kulturlandskap med aktivt dyrehold. Det går en privat bilvei på oversiden av fossen. Denne veien er ikke synlig på avstand. Øyrafossen ligger 0,5 km fra nærmeste punkt på fylkesvei 93.

Teknisk plan

Det opprinnelige alternativ 2 er trukket, og omtales ikke her.

Inntak

Inntaket i Kalstadelva legges på kote 200 ovenfor Øyrafossen for begge alternativene. Det er planlagt bygget som et tradisjonelt inntak i betong med 12 m lengde og 3 m høyde. Inntaket blir liggende om lag 80 m nedstrøms Kalstad bru. Neddemmet areal blir 250 m² med et volum på om lag 350 m³. Det søkes om to vannslippalternativer forbi inntaksdammen. I hovedalternativet søkes det om

¹ Differensiert forvaltningsplan for Flekke- og Guddalsvassdraget – Tematisk kommunedelplan for kommunane Fjaler, Hyllestad, Høyanger og Gaular (2015) Sak 066/15 i Fjaler kommune.

minstevannføring på 74 l/s hele året. For alternativ 3 søkes det om økt minstevannføring sommerstid på 200 l/s, mens vintervannføringer blir lik hovedalternativet.

Vannvei

Vannet ledes i et 380 m langt tilløpsrør på nordsiden av elva. Diameteren på røret blir 0,6 (0,7) m. Alternativ 3 er satt i parentes. Røret graves ned på hele strekningen. Anleggsbredden er anslått til 20 m.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt bygd på kote 80 på nordsiden av elva. Kraftstasjonen får en grunnflate på 70 m². Kraftstasjonen installeres med en Francisturbin på 789 (992) kW. I følge søknaden vil generatoren få en ytelse på 950 kVA i hovedalternativet og transformatoren får en omsetning på 0,69/22 kV/kV.

Turbinen vil ha en maksimal slukeevne på om lag 770 (960) l/s, noe som utgjør 45 (56) % av middelvannføringen i elva. Minste driftsvannføring blir 154 (192) l/s. Alternativ 3 er satt i parentes.

Nettilknytning

Nettilknytningen bygges i medhold av områdekonsesjonær. Tilknytningspunktet er om lag 130 m sørvest for kraftstasjonen, og legges som 22 kV-jordkabel. Jordkabelen vil krysse elva.

Veier

Eksisterende vei blir forsterket om lag 1 km, og permanent forlenget med 500 m opp til inntaket. Anleggsbredden er anslått til 8 m. Alternativt² kan en om lag 80 m lang vei fra eksisterende vei ovenfor inntaket bygges som tilkomst til inntaket.

Arealbruk

Midlertidig arealbehov er satt til 17,2 daa. Permanent arealbehov er anslått til 2,2 daa i søknaden

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaket ligger i sin helhet innenfor kommunens LNF-område.

Verneplan for vassdrag

Guddalsvassdraget er verna i verneplan IV (1993). Sidegreinen Søreboelva ble i tillegg vernet i 2005, ved supplering av verneplanen. Vernegrnlaget er at vassdraget er anbefalt lavlandsvassdrag som eksempel på type- og referansevassdrag. Landskap, kulturminner, friluftsliv og fuglefauna er spesielt trukket fram. Kalstadelva er en sideelv til hovedvassdraget.

Differensiert forvaltningsplan for Flekke- og Guddalsvassdraget

Forvaltningsplanen er utarbeidet og vedtatt i Fjaler kommune som sak 066/15 i 2015. Dette er en tematisk kommunedelplan for kommunene Fjaler, Hyllestad, Høyanger og Gaular. Planen ligger til

² Dette ble kommentert og vurdert av søker og grunneier under befaringen 1.6.2016

grunn for kommunens vurderinger av hvordan minikraftverkene i Fjalerspakkens påvirker deres ansvarsområde.

Vassdragets status som type- og referansevassdrag bør gi føringer til forvaltninga ved at inngrep i og ved vassdraget skal være av en slik karakter at landskapsbildet bevares. Det at vassdraget er nær opp til det naturlige gjør at prosesser i og langs elva skal få fortsette mest mulig uforstyrret.

Forvaltningsplanen klassifiserer arealene i tre ulike soner. Sone 1 er områder med stor grad av menneskelig påvirkning. Slike områder finnes ikke i Guddalsvassdraget. Sone 2 er områder med middels grad av menneskelig påvirkning. Aktivt landbruk og spredd bosetting faller inn under denne kategorien. Planen gir restriksjoner for bygging i denne sonen, og at verdier framhevet i verneplanen skal ivaretas. Sone 3 er områder med liten grad av menneskelig påvirkning. Området består av urørt natur, beiteområder, stølsområder og noen fritidsboliger. Urørthet er ifølge planen en viktig verdi å ta vare på i denne sonen.

Planen omfatter så fire kategorier, hvor 1 er tiltak som kan gjennomføres til 4 som er tiltak som er i konflikt med vernegrunnlaget og normalt ikke kan utføres. I planen plasseres minikraftverk i sone 2 til tiltak kategori 2. Den tilsier tiltak eller inngrep som normalt ikke er i konflikt med vernegrunnlaget, men der søknaden må vurderes opp mot verneverdiene. Alle søknadene i Fjalerspakkens ligger i sone 2 (aktivt landbruk og spredt bosetting). Kraftverkssøknadene anses dermed ikke å være i konflikt med kommunes forvaltningsplan for området.

EUs vanddirektiv

I følge <http://vann-nett.no> hører Kalstadelva under vannforekomst «Guddalselva nedre, bekkefelt», som er vurdert å ha «antatt moderat økologisk tilstand» med vanntype «små, kalkfattig, klar». Vannforekomsten er i stor grad påvirket av sur nedbør. Syrenøytraliseringskapasitet (ANC) er dårlig og pH svært dårlig. Det er risiko for at miljømålet ikke nås innen 2021.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 1.6.2016 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen og grunneier. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Etter befaring mottok NVE et nytt alternativ (alternativ 3), som ble sendt av søker den 10.6.2016, som tilsvar på høringspartenes merknader. Planendringen ble diskutert på befaring og sendt på begrenset høring den 15.6.2016. Høringsfristen ble satt til 1.8.2016.

Tilleggsuttalelsene er gjengitt nedenfor. Høringspartenes kommentarer til det trukne alternativ 2 er ikke tatt med her, men kan leses i sin helhet på NVE sine nettsider.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Fjaler kommune vedtok følgende i kommunestyret 25.1.2016:

«Kommunestyret i Fjaler er positive til utbygging av Lønnebotn, Øyrafossen, Yndestadhølen og Tjøredalselva kraftverk og vedtek vurderingane i saka som sin høyringsuttale søknad om løyve.»

Øyrafossen kraftverk ligger i sone 2. Dvs. område med middels grad av menneskelig påvirkning. Om sone 2 skriver kommunen:

«Område med aktivt landbruk og spreidd busetnad. Arealet er i varierende grad påverka av inngrep. Verneverdiane er knytt til det overordna landskapsrommet, mange vakre kulturlandskap, område med aktivt friluftsliv, spesielle naturverdiar som overvintringsområde for vassfugl og mange typar kulturminne, frå steinalderen fram til byrjinga av 1900-talet.

Det skal særleg leggest vekt på å ta vare på friluftsområda og verneverdige viktige naturforekomstar, kulturlandskap, kulturminne og fiskeressursar. Ein skal unngå plassering av hus og hytter nær inntil vassdraget/mellom vassdrag og hovudveg.»

Om kraftverket og samla vurdering skriver kommunen følgende:

«Av kraftverka i Fjaler kommune er Sunnfjord Energi konsulent for Øyrafossen, Tjøredalselva og Yndestadhølen, og grunneigarane sjølv står som tiltakshavar. Desse kraftverka vil isolert sett få små negative konsekvensar for miljøet, men det er vanskeleg å vurdere i kor stor grad dei negative effektane av desse kraftverka, samt dei andre omsøkte kraftverka, vil akkumulere til.

Øyrafossen er markert som ein viktig foss i forvaltningsplanen for Flekke- og Guddalsvassdraget. Den vil som følge av utbygginga få redusert vassføring og miste noko av sin verdi som eit viktig landskapselement. Verdien av vassdraget som type og referansevassdrag vil bli noko redusert. Det er ikkje andre kjende interesser i området som medfører at tiltaket vert vurdert å komme i konflikt med verneinteressene.

Samla vurdering av dei 4 søknadane:

Ut frå opplysningane gitt i søknaden og kjende registreringar i området er konfliktnivået lite/middels i høve til vernegrunnlaget for vassdraget. Det er funne skoddelav ved Lønnebotn og flaummose ved Yndestadhølen. Det bør truleg setjast vilkår i eit eventuelt løyve slik at desse bestandane vert ivaretekne. Fjaler kommune reknar med at fylkesmannen vurderer søknadane nærmare knytt til miljø- og naturverdiene i området.(...)

I forvaltningsplanen for Flekke- og Guddalsvassdraget har en markert dei 5 viktigast fossane innanfor planområdet. To av desse, Øyrafossen og Svartefossen, vert berørt av omsøkte utbygging og vil få redusert vassføring som følge av ei utbygging og miste noko av sin verdi som eit viktig landskapselement. Verdien til vassdraget som type- og referansevassdrag vil bli noko redusert. Det må setjast krav til tilstrekkeleg minstevassføring i eit eventuelt løyve.»

Sogn og Fjordane fylkeskommune vedtok følgende i fylkesutvalget 27.1.2016:

«Samla vurdering

- A. *I tråd med nasjonale retningslinjer er føresetnaden for å kunne gje løyve til kraftutbygging i verna vassdrag, at verneverdiane ikkje vert dårlegare, herunder at vassdraget også etter ev. utbygging har ei variert og romsleg vassføring. Fylkeskommunen meiner at dette er oppfylt for dei omsøkte prosjekta i Yndestadhølen, Tjøredalselva og Lønnebotn, men at prosjektet i Øyrafossen er basert på ei for stor slukeevne. For at det skal kunne gjevast løyve til dette siste må slukeevna for Øyrafossen kraftverk reduserast.*
- B. *Fylkeskommunen vurderer verneverdiane i vassdraget sine øvre deler inkl. Sørebofossen til å vere særleg viktige. Alle dei fire prosjekta er lokalisert i midtre deler av vassdraget der det frå før er jord- og skogbruksaktivitet, busetnad og infrastruktur som vegar og kraftlinjer. Med tanke på friluftsliv og landskap vurderer fylkeskommunen desse områda til å vere noko mindre viktige enn dei høgareliggande områda, og at dei fire vasskraftprosjekta vil innebere små til moderate ulemper.*
- C. *I tillegg til krav om redusert slukeevne for prosjektet Øyrafossen meiner fylkeskommunen at ei utbygging i Tjøredalselva med Svartefossen primært bør baserast på alt. 2 og at rørgata langs Yndestadelva bør leggest slik at elvekanten vert minst mogeleg påverka.*
- D. *Om og når løyve vert gitt, skal krav om undersøking i tråd med kulturminnelova § 9 settast som konsesjonsvilkår.(...)*

3. Øyrafossen kraftverk

Fordelane ved tiltaket er vurdert til å vere større enn ulempene, og fylkeskommunen rår til at det vert gitt løyve. Det er ein føresetnad at slukeevna i kraftverket vert redusert.

«Kalstadelva er ei sideelv til det verna Guddalsvassdraget. Det meste av den planlagde utbygginga ligg i ei bratt vestvendt li, like inn til Øyrafossen. Det går i dag ein skogsveg fram til nedre del av fossen. Det er planer om at denne skogsvegen skal forlengast med 500 meter opp lia til inntaket. Denne delen av skogsvegen skal så nyttast både under legging av røyr og seinare som tilkomst med traktor fram til inntaket. Bygging av veg i eit så bratt terreng, vil lett føre til at skjeringar og fyllingar vert sterkt eksponert og lett synleg i terrenget. Det er og ein fare for at oppsamling av vatn langs dei bratte vegskulerane kan føre til erosjon.

Øyrafossen er i dag lite prega av større tekniske inngrep og utgjær eit markert landskapselement både lokalt og i eit større landskapsrom. Kulturlandskap ved fossen er produksjonsareal i aktiv drift til både slått og beite. Elvar fossar og stryk utgjær ein vesentleg del av det heilskaplege landskapsbiletet, både for tilreisande og fastbuande. Ei utbygginga av Kalstadelva, slik det no er planlagt, vil føre til ei markert sår i landskapet. Dette både på grunn av vegframføring og mindre vassføring i fossen. Øyrafossen som opplevingselement i kulturlandskapet vil etter ei slik utbygging, vere sterkt svekka.

I denne saka er det vanskeleg å sjå at avbøtande tiltak i samband med ei eventuell utbygging, kan vere med på å rette opp dei negative verknadane på Øyrafossen som eit spennande kulturlandskap og opplevingselement. Sjølv om Øyrafossen ligg noko tilbaketrekt i landskapet, er den likevel godt synleg på avstand og den er eit kjent landskapselement i nærområdet.

Ved ei eventuell tildeling av konsesjon og utbygging av Øyrafossen, der viktige og markerte kulturminne frå nyare tid, etter år 1537, vert direkte eller indirekte råka, må tiltaka justerast på ein slik måte at kulturminna kan takast vare på. Det må ikkje gjerast skade på kulturhistoriske element i landskapet som geiler, vegar, steingardar, bakkereiner, bygningar eller andre synlege spor etter tidlegare landbruksaktivitet i området. Gamle ræser og vegar er også kulturminne og viktige element i landskapet.»

Fylkesrådmannen vurderer at tiltaket vil innebere moderate ulemper i høve til kulturminne, landskap og brukarinteresser, og vil rå til at det vert gitt løyve. Det er ein føresetnad at slukeevna i kraftverket vert redusert. Krav om undersøking i tråd med kulturminnelova § 9 skal settast som konsesjonsvilkår.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane uttaler følgende i sine brev den 28.1. og 28.6.2016:

«Fylkesmannen har vurdert fire søknader om kraftutbygging i Flekke- og Guddalsvassdraget, som er verna mot kraftutbygging. Vi meiner at alle dei fire prosjekta vil råke viktige verneverdiar, og redusere verdien som type- og referansevassdrag. Fylkesmannen rår difor frå at det vert gjeve konsesjon til Øyrafossen kraftverk, Tjøredalselva kraftverk, Yndestadhølen kraftverk og Lønnebotn kraftverk. Vi kan likevel, under gitte føresetnader akseptere alternativ utbygging av Tjøredalselva med inntak nedanfor Svartefossen.»

Generelt mener Fylkesmannen at kunnskapsgrunnlaget er for dårlig undersøkt for minst to av prosjektene og mener på bakgrunn av dette at prosjektene er i konflikt med § 8 i naturmangfoldloven. Feltarbeidet er også gjennomført etter hekkesesong og sesong for karplanter for samtlige søknader.

«I denne småkraftpakka er det planlagt å byggje ut tre av dei fem mest markante fossane som er omtalte i den differensierte forvaltningsplanen for Flekke- og Guddalsvassdraget. Planlagd slukeevne i dei fire prosjekta tilseier at elvestrekningane vil oppretthalde meir naturleg dynamikk enn det som er vanleg ved utbygging i vassdrag som ikkje er verna mot kraftutbygging, men vassuttaka vil likevel få stor effekt ved låge vassføringar.(...)»

Innafor Fjaler kommune er det i Naturbasen registrert følgjande tal på fuktrevjande, «bekkekløft-liknande» naturtypar (miljøundersøkingane knytt til Fjaler-pakka er inkludert):

Bekkekløft og bergvegg: 1 (med C-verdi)

Fossesprøytoner: 2 (1 med verdi B, 1 med verdi C)

Nordvendte kystberg og blokkmark: 1 (med verdi A)

Eitt av prosjekta i denne småkraftpakka vil påverke den eine av dei to registrerte fossesprøytonene i kommunen.(...)»

I eit notat frå Fjaler innlandsfiskenemd datert 20.2.1984, står det «Ålen går til Fjellevatnet og truleg lenger». Vi er ikkje kjent med kor vandringshindera for ål ligg i hovudvassdraget og i sideelvane. Det er likevel klart at ål er undervurdert i miljøkartleggingane til dei fire utbyggingsprosjekta. Ål er ikkje undersøkt, og det vert dels påstått at det ikkje finst ål på planlagt utbyggingsstrekning, eller det vert sådd tvil om ål kan vandre opp Harefossen, som ligg nedstrøms Fjellevatnet. Det vil vere spesielt viktig å sikre at ål på opp- og nedvandring kjem forbi inntaksdam til eventuelle kraftverk, og dette må inn som vilkår i eventuelle konsesjonar.

Øyrafossen kraftverk

Konklusjon

«Eit Øyrafossen kraftverk vil redusere vassføringa i Øyrafossen, som er eit viktig landskapselement og ein av dei fem mest markante fossane i Flekke- og Guddalsvassdraget. Vidare vil vegtilkomst og røyrgate føre til synlege inngrep nær Øyrafossen. Redusert vassføring og inngrep vil vere negativt for landskapsopplevinga.

Fylkesmannen meiner at ei utbygging med desse inngrepa vil redusere verdien som type- og referansevassdrag, og dermed redusere viktige verdiar som ligg til grunn for vernet mot kraftutbygging. På bakgrunn av dette rår vi frå at det vert gjeve konsesjon til Øyrafossen kraftverk.»

Ellers mener Fylkesmannen at avbøtende tiltak som oppsett av gjerde langs elva må vurderes med bakgrunn i redusert vannføring på berørt strekning for å kompensere elvas gjerdefunksjon for beitedyr. Det må tas tilstrekkelig hensyn til støyproblematikk, forurensning i anleggsperioden, skred og ras og sikring av drikkevann.

I Fylkesmannens tilleggsuttalelse skriver de følgende:

«Vi konstaterer at dei nye utbyggingsalternativa for Tjøredalselva og Øyrafossen kraftverk vil sikre noko meir vatn i elvane i periodar med låg vassføring. Samtidig vil slukeevna aukast til 61 % for Tjøredalselva kraftverk og 56 % for Øyrafossen kraftverk, noko som vi vurderer som svært høgt for kraftverk i vassdrag som er verna mot kraftutbygging. Etter vår vurdering vil også dei nye utbyggingsalternativa kome i konflikt med vassdragsvernet.

Konklusjon

Fylkesmannen rår frå også dei nye utbyggingsalternativa for Tjøredalselva og Øyrafossen kraftverk»

Statens vegvesen region vest kommer kun med kommentarer av generell art i sine brev den 1.12.2015 og 19.5.2016. De har ingen spesielle merknader til Øyrafossen kraftverk.

Sogn og Fjordane turlag uttaler følgende i sine brev den 5.2. og 6.6.2016:

«Sogn og Fjordane turlag har ikkje viktige turruter som vert direkte rørde ved desse utbyggingane, men Guddalen, sidedalane og elva er viktig område for friluftsliv generelt og fiske spesielt. For friluftslivet er det opplevingsverdiane og kvalitetane knytt til Guddalsvassdraget med sine fossefall og flott vassdragsnatur, som ikkje er redusert av utbygging som er stor. Guddalsvassdraget er flott og mektig med ei naturleg vassføring og mange flotte fossefall. Det peikar seg såleis ut sjølv i vår region. Desse kvalitetane er vesentlege og gjer difor vassdraget viktig for friluftslivet.(...)»

Vi forstår det slik at samtlege av desse utbyggingane vil svekke verneverdiane i vassdraget.(...)»

Forholda mellom inngrep og tap av naturleg vassdragsnatur meiner vi difor er større enn vinsten ved ein liten auke i kraftproduksjonen som desse fire kraftverka vil gje med 15.6 GWh ny produksjon mot redusert vassføring over 2,4 km verna elvestrekning.(...)»

Av dei 4 søknadane har, frå vår ståstad, Øyrafossen størst grad av konflikt med grunn særst viktig landskapselement i dalføret.

Konklusjon

Vi meiner dei negative konsekvensane av dei fire konsesjonssøknadane er større en føremonane og går imot utbygging av Øyrafossen kraftverk, Yndestadhølen kraftverk, Lønnebotn kraftverk og Tjøredalselva kraftverk alternativ 1.»

I tilleggssuttalelsen skriver de følgende om alternativene:

«Øyrafossen

Øyrafossen er eit svært godt synleg landskapselement i eit verna vassdrag, men synleg frå eit avgrensa område frå bilvegen. Fossefallet er høgt med stor inntrykkstyrke, særleg ved høg vassføring slik som på synfaringsdagen. FNF synfarte området på eiga hand 31.5.2016. Det er allereie nokre inngrep i skogslia vest for fossen og i elveleie nedstrøms fossen. Ei utbygging vil forsterke desse, særleg røyrgate, framfor retningsstyrt boretunnel, og med veg vidare opp i den øvre og brattare delen av lia. Ein utnyttingsgrad på 25 % vil ivareta landskapsinntrykket av elva langt betre enn ei utnytting på 50 %. Vi er uansett særst usikre på om graden av inngrepa totalt vil forsvare seg i høve til verneformåla.»

Uttalelser fra søker ble sendt til NVE den 11.4.2016. De svarer høringspartene slik:

Søker svarer **Fjaler kommune** med at de er uenig i kommunens bekymring angående størrelsen på maksimal slukeevne i kraftverket. Søker mener Øyrafossen fremdeles vil få en naturlig dynamikk, og ha lite synlig forskjell i vannføring. Ved lave vannføringer vil tiltaket være mer synlig. Søker fremmer derfor et alternativ hvor det slippes mer vannføring sommerstid mot at en øker slukeevna i kraftverket. Til **Fylkesmannen i Sogn og Fjordane** kommenteres det at fossefall vil bli tatt hensyn til. Tunnelalternativ er uaktuelt for et så lite kraftverk. Inngrepene vil etter hvert gro igjen og ikke utgjøre noe problem. Søker vil følge NVEs krav om avbøtende tiltak på ål og gassovermetning. Til **Sogn og Fjordane fylkeskommune** viser de til hørings svar til kommunen og Fylkesmannen.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 15,8 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 1,7 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 1,1 %, og nedbørfeltet har en breandel på 0 %. Avrenningen varierer noe fra år til år med dominerende høst-, vinter- og vårflokker. Laveste vannføring opptrer gjerne om sommeren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 85 og 63 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 74 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 770 (960) l/s og minste driftsvannføring 154 (192) l/s. Alternativ 3 er oppført i parentes. Det er enten foreslått å slippe en minstevannføring på 74 l/s hele året, alternativt slippe 200 l/s i perioden 1.5. til 30.9. og 74 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 33 (38) % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne (hovedalternativet) tilsvarende 45 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 74 l/s hele året vil dette gi en restvannføring på omtrent 1,14 m³/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 181 dager i et middels vått år. I 68 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 11 l/s ved kraftstasjonen.

Med en maksimal slukeevne (alternativ 3) tilsvarende 56 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 200 l/s sommerstid og 74 l/s vinterstid, vil dette gi en restvannføring på omtrent 1,05 m³/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 149 dager i et middels vått år. I 86 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 11 l/s ved kraftstasjonen.

Oppsummert vil begge utbyggingsalternativene fraføre en betydelig andel vann fra Øyrafossen. Restvannføringen er liten og lik for begge alternativene. Elva er vernet i verneplan IV. For å kunne bygge ut i vernet vassdrag må vannføringsdynamikken etter vårt syn ikke endres vesentlig. NVE ser at begge alternativene vil bruke en større andel av vannet til produksjon enn alle de andre søknadene i Fjalerpakka. I tillegg vil begge alternativene fremme en mer statisk vannføringsdynamikk, ved at elva vil være lik foreslått minstevannføring i enten 3,9 eller 4,3 måneder i året, om fossen bygges ut. Endring av vannføringen til en statisk vannføring i om lag 1/3 av året er etter NVEs vurdering en vesentlig endring av vannføringsdynamikken i elva og fossen. Påvirkning av vannføringen har vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Øyrafossen kraftverk til omtrent 4,90 (5,49) GWh fordelt på 2,86 (3,35) GWh vinterproduksjon og 2,04 (2,14) GWh sommerproduksjon. Alternativ 3 er presentert i parentes. Byggekostnadene er estimert til 15,7 mill. kr for begge alternativene. Dette gir en utbyggingspris på om lag 3,20 kr/kWh (justert til prisnivå 1.1.2016).

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har kommet til et kostnadsestimat på 15,5 mill. kr. Forskjellen mellom søkers og NVEs beregninger er godt innenfor normal usikkerhet ved slike kostnadsoverslag (+/- 20 %).

Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,28 kr/kWh. For alternativ 3 er LCOE beregnet til 27 øre/kWh, det vil si at dette alternativet er litt mer lønnsomt enn hovedalternativet. Energikostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 7 øre/kWh.

NVE vurderer tiltaket til å ha en lønnsomhet godt over gjennomsnittet for konsesjonsgitte vind- og småkraftverk. Dette taler for at kraftverket vil være konkurransedyktig i forhold til andre prosjekter.

Forholdet til vassdragsvernet

Guddalsvassdraget ble vernet som en del av verneplan IV i 1993. Sidegreinen Sørebøelva ble i tillegg vernet i 2005 ved supplering av verneplanen for å få med hele Guddalsvassdraget. Det vernede området omfatter kommunene Fjaler, Hyllestad, Høyanger og Gaular. Guddalsvassdraget er vernet som type- og referansevassdrag og grenser opp mot Gaularvassdraget i øst. Typevassdrag er, ifølge NOU 1991:12A:

«Vassdrag som kan representere et større antall vassdrag i den region eller landsdel det tilhører, og som inneholder flest mulig av regionens naturtyper og naturformer med tilhørende plante- og dyreliv.»

Referansevassdrag betegnes i samme NOU som:

«Mest mulig uberørte vassdrag der de naturlige prosessene får utvikle seg mest mulig upåvirket av menneskelig aktivitet. Hensikten er at disse vassdrag kan tjene som målestokk for endringer forårsaket av naturinngrep og påvirkninger av ulike slag i andre sammenlignbare vassdrag.»

I arbeidet med verneplan IV ønsket myndighetene å få på plass en helhetlig plan som supplerte de foregående verneplanene på en slik måte at inndekkingen på landsbasis ble komplett. De la stor vekt på å øke andelen av spesielt type- og referansevassdrag. Sogn og Fjordane var dårlig representert gjennom verneplan I-III. Guddalsvassdraget pekte seg ut ved å være et vassdrag med relativt liten menneskelig påvirkningsgrad i Sunnfjord, hvor dalbunnen kun stiger 16 m på 5 km. I begrunnelsen ble det trukket fram at vassdraget har stor variasjon i landskapsbildet mellom skog, myr, elver og vann.

Dette gjør området godt egnet som type- og referansevassdrag mot mer berørte lavlandsvassdrag. Anbefalte skjøtelsmål for type- og referansevassdrag er i størst mulig grad å bevare landskapsbildet ved å unngå store inngrep i og ved elveleiet. Vassdraget har meget store verdier for landfauna og botanikk og store verdier for vannfauna, kulturminner, friluft- og landbruksinteresser. Verneverdiene er ikke basert på en konkret vurdering av de spesifikke vassdragsavsnittene som er omsøkt i Fjalerpakken.

Fjaler kommune, Sogn og Fjordane fylkeskommune og Sogn og Fjordane turlag er alle opptatt av å ta vare på verneverdiene i vassdraget. De mener verdiene reduseres noe, men til et fortsatt akseptabelt nivå. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane er av en litt annen oppfatning. De mener slukeevnen er såpass stor at verneverdiene ikke blir ivaretatt godt nok. De fraråder derfor prosjektet.

NVE skal etter § 35 post 5 vurdere følgende for prosjektene i Guddalsvassdraget:

«Nye anlegg kan bare tillates hvis hensynet til verneverdiene i vassdraget ikke taler imot.»

NVE skal etter § 35 post 8 vurdere følgende for prosjektene i Guddalsvassdraget:

«Når vassdragsmyndigheten treffer avgjørelser som gjelder et vernet vassdrag etter denne lov, skal det legges vesentlig vekt på hensynet til verneverdiene. Vassdragsmyndigheten kan avslå en søknad om konsesjon uten ytterligere saksbehandling. Blir det gitt konsesjon, skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan verneverdiene antas å bli berørt og hvorfor dette ikke har vært avgjørende for vedtaket.»

Forholdet til vassdragsvernet - samlet vurdering av de fire prosjektene i Fjalerspakkene

Alle de omsøkte prosjektene er lokalisert innenfor det opprinnelige området som ble vernet i verneplan IV. Nedenfor beskrives det hvordan hvert enkelt prosjekt vil kunne påvirke vassdraget, og om tiltakene er avbøtet slik at verneverdiene ikke blir svekket:

De framlagte planene for utbygging av Tjøredalselva kraftverk vil påvirke vannføringen i elva på berørt strekning og det omkringliggende kulturlandskapet. Hvordan endringene blir, særlig i Svartefossen og kulturlandskapet rundt, vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet. De hydrologiske virkningene av prosjektet er diskutert i delkapittelet over. Her framgår det at et dynamisk minstevannføringslipp vil ha små virkninger i elva, selv med en slukeevne opp mot 61 % av middelvannføringen. Dynamikken i elva blir bevart ved at minst halvparten av tilsiget til enhver tid slippes forbi, og ved vannføringer under minste driftsvannføring og den faste minstevannføringen slippes alt tilsiget forbi dammen. De tekniske inngrepene i forbindelse med rørgate og kraftstasjon vil i stor grad ivareta kulturlandskapet rundt gården. Inngrepene er ikke synlige i et større landskapsrom og antall dager med overløp er stort i dette prosjektet. Etter våre vurderinger vil alternativ 3 i Tjøredalselva ivareta vannføringsdynamikken og dermed fossen som et landskapselement på en bedre måte enn hovedalternativet. NVE mener den valgte vannføringsmodellen i alternativ 3 er en modell som ivaretar landskapselementet på en god måte selv om kraftverket vil sluke mer av middels høye vannføringer. Alternativ 3 ivaretar dermed verneinteressene i tilstrekkelig grad, slik NVE ser det. De øvrige temaene som ligger til grunn for vernet, herunder land- og vannfauna, botanikk, jf. diskusjon lenger bak, og friluftsliv blir etter vårt syn i liten grad berørt. Post 5 og 8 i § 35 i vannressursloven er dermed ivaretatt i tilstrekkelig grad.

Øyrafossen kraftverk vil utnytte Øyrafossen som er synlig i et større landskapsrom. Flere høringsparter har påpekt at slukeevnen er høy. I alternativ 3 for Øyrafossen, som ble fremmet i etterkant av befaringen, økte søker slukeevnen ytterligere for å kompensere for økt minstevannslipp sommerstid. Det er kun vannutnyttelsen som er endret i de to alternativene. NVE mener landskapsverdiene av Øyrafossen er større enn Svartefossen fordi Øyrafossen er mer synlig i et større landskapsrom enn Svartefossen. Vannføringsdynamikken blir ikke like godt ivaretatt som for Tjøredalselva, som vil gi et prosentvis minstevannføringslipp. Påvirkning på Øyrafossen som landskapselement og vurdering av vannføringsdynamikken i elva og dermed hvordan en utbygging vil berøre verneverdiene har vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Etter det NVE kan se er ikke post 5 i vannressurslovens § 35 ivaretatt i tilstrekkelig grad.

Lønnebotn kraftverk vil utnytte en strekning av Nautsundelva. Elva har lokalt fine kvaliteter, men er ikke synlig i et større landskapsrom. Slukeevnen på 40 % av middelvannføringen er liten nok til at dynamikken i elva i stor grad ivaretas. For hovedalternativet er det noe krevende terreng i øvre del. For alternativ 2 i Lønnebotn som nå er søkers foretrukne alternativ, er det stort sett greit terreng å anlegge rørgate. Tiltaket vil derfor ikke ha nevneverdig negative konsekvenser for landskapet. Det er ål i hovedvassdraget, og det er ikke noe vandringshinder i elva som hindrer ålen i å gå opp forbi utbyggingsstrekningen. Størrelsen på vannuttaket sikrer i tilstrekkelig grad ålens vandringsvei i hovedstrømmen. Det er registrert skoddelav (VU) på en trestamme, men denne blir ikke direkte berørt av utbyggingen. Andre tema blir i liten grad berørt. Etter NVEs syn er post 5 og 8 i § 35 i vannressursloven ivaretatt i tilstrekkelig grad.

Yndestadhølen kraftverk vil utnytte Yndestadfossen, som er synlig fra fv. 93. Det er registrert flommose (NT) i vassdraget og ål kan mest sannsynlig passere utbyggingsstrekningen. Omsøkt vannføringsregime vil i noen grad ivareta vannføringsdynamikken i vassdraget. Det er på de lave vannføringene effekten for landskap og naturmangfoldet vil bli mest merkbar. Ålens frie passasje kan

ivaretas gjennom avbøtende tiltak. Vi vet ikke eksakt hvor mye vann som skal til for å ivareta flommosen i vassdraget. Vi må derfor legge til grunn en føre-var-prinsippet jf. nml § 9 og anta at flommosen vil bli negativt berørt. Biologisk mangfold er en del av vernegrunnlaget. Videre vil tiltaket medføre et stort inngrep langs vassdraget. Utbyggingsstrekningen er preget av store blokker og ur på nær hele strekningen. Det oppgis at det ikke er behov for sprengning. Etter NVEs syn er det stor sannsynlighet for at det er en del fjell under ura. Enten det skal sprenges eller flyttes stein, vil utbyggingen medføre store irreversible inngrep. Dette, sammen med en høyere andel lavvannføring gjennom året og konsekvenser for flommose, er etter vårt syn ikke forenlig med en utbygging i verna vassdrag. Vi legger også vekt på at tiltaket er planlagt i hovedelva i det vernede vassdraget og at vassdraget er et type- og referansevassdrag. Post 5 i vannressursloven § 35 er etter vårt syn ikke ivaretatt i tilstrekkelig grad.

Generelt vurderer vi verdiene i hovedstrengen som viktigere enn verdiene i sidegrenene. Vi vurderer også synlige fosser i et større landskapsrom til å være viktigere enn fosser som kun er synlige i et lite landskapsrom. På grunn av formålet med vernet er NVE enig med flere av høringspartene at det lettere vil være i strid med vernet å tillate bygging av vannkraftverk i hovedstrengen av Guddalselva. Det må likevel gjøres en selvstendig vurdering ut fra reell påvirkning på verneverdiene. Yndestadhølen kraftverk er det eneste kraftverket som påvirker hovedløpet. Vi har lagt stor vekt på tiltakets omfang og plassering i hovedstrengen ved vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Ettersom Tjøredalselva og Lønnebotn kraftverk påvirker elver som er synlig i et mindre landskapsrom, ligger nær eksisterende inngrep og har lite innsyn fra friluftslivområder, mener vi at disse tiltakene i liten grad strider mot verneformålet for Guddalsvassdraget eller svekker verneverdiene.

Oppsummering

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i vernegrunnlaget for Guddalsvassdraget og i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Fjaler kommune er positive til tiltaket. **Sogn og Fjordane fylkeskommune** er positive til tiltaket om størrelsen på slukeevna reduseres. **Fylkesmannen i Sogn og Fjordane** fraråder en utbygging fordi det vil redusere viktige verneverdier generelt og fossen som landskapselement spesielt. **Sogn og Fjordane turlag** er negative til en utbygging. De mener vannuttaket i begge alternativene er for store for fossen som landskapselement. **Statens vegvesen** har ingen spesielle merknader til søknaden.

Ettersom Kalstadelva er en del av det verna Guddalsvassdraget, må det tas særlige hensyn. To av høringspartene går imot begge alternativene på grunn av vassdragsvernet og berøring av synlig foss. Ved en konsesjon mener NVE at det må legges vekt på at konsesjonsvilkårene skal ivareta verneverdiene i vassdraget. Det er søkt om en minstevannføring på henholdsvis 74 (200) l/s sommerstid og 74 (74) l/s vinterstid. Minstevannføring i alternativ 3 står oppført i parentes. Det søkes om å bygge et konvensjonelt inntak.

På berørt strekning ligger Øyrafossen som er én av fem fosser som er omtalt i Guddalsvassdraget. I tillegg er det friluftsliv- og kulturminneverdier langs vassdraget. Guddalsvassdraget er vernet som type- og referansevassdrag. Det er viktig at verneverdiene ivaretas på en god måte. Etter NVEs vurdering er

fossen synlig i et større landskapsrom, og dermed viktig del av verneverdiene. Påvirkning av verneverdiene har vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

NVEs konklusjon

I vernede vassdrag kan nye anlegg bare tillates hvis hensynet til verneverdiene i vassdraget ikke taler imot. Vassdragets verneverdier er bl.a. knyttet til store verdier for biologisk og geologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv og kulturminner. Fraføring av vann i en synlig foss vil forringe landskapsbildet. Tillatelse til bygging av Øyrafossen kraftverk kan ikke gis, jf. vannressursloven § 35 første ledd, post 5.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

I og med avslaget er heller ikke tiltakets forhold til naturmangfoldloven drøftet nærmere.

Vedlegg

Foto av Øyrafossen i Guddalsvassdraget

Detaljkart over Øyrafossen kraftverk (grønn markering på kartet er kraftstasjonen):

